

**من خلق الكون؟ ومن خلقتي؟ ولماذا؟
(الحرمين)**

**Kainatı kim yaradıb ? Məni kim
yaradıb? Və nə üçün?**

Kainatı kim yaradıb ? Məni kim yaradıb? Və nə üçün?

Məscidül-Haram və Məscidün-Nəbəvi Dini İşlər
Rəyasətinin Elmi Komitəsi

Kainatı kim yaradıb ? Məni kim yaradıb? Və nə üçün?

Məscidül-Haram və Məscidün-Nəbəvi Dini İşlər
Rəyasətinin Elmi Komitəsi

Mən doğru yol üzərindəyəmmi?

Səmaları, yeri və onların arasında olan saysız-
hesabsız, əzəmətli məxluqatları kim yaradıb?

Göydə və yerdə bu dəqiq, kamil nizamı kim
qoymuşdur ?

İnsanı yaradan, ona eşitmə, görmə və ağıl bəxş
edən, onu elm əldə etmək və həqiqətləri dərk
etməyə qadir edən kimdir?

Bədən üzüvlərini belə bir dəqiqliklə yaradan və
sənə belə gözəl bir biçimdə sürət verən kimdir?

Müxtəlif və növbənöv olan bu canlı kainatların
yaradılması haqqında düşün. Onları, həddi-hüdudu
olmayan bu görünüşlərdə kim yaratmışdır ?

Bu əzəmətli kainat illər boyu onu dəqiq
tənzimləyən qanunları ilə necə nizamlanmış və
sabit olaraq qalmışdır?

Bu aləmə hökm edən nizamı (həyatı, ölümü,
canlıların nəsil verərək çoxalmasını ,gecəni və
gündüzü,mövsümlərin dəyişməsinə və s.) kim
qoymuşdur?

Bu kainat özü özünümü yaratmışdır? Yoxsa yoxluqdanmı var olmuşdur? Ya da təsadüfən əmələ gəlmişdir? Uca Allah buyurur:

﴿أَمْ خُلِقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمْ الْخُلُقُونَ ۝۳۵ أَمْ خُلِقُوا الْأَرْضُوتِ وَالْأَرْضُ بَلْ لَا يُوقِنُونَ﴾ (36)

Yoxsa onlar heç bir şey olmadan (Xaliqsizmi) yaranıblar? Yaxud onlar (öz-özlərini) yaradanlardır?

Yoxsa onlar göyləri və yeri yaradıblar? Xeyr, onlar qətiyyənlə inanmırlar. (Tur: 35, 36).

Əgər biz özümüz özümüzü yaratmamışıqsa, yoxluqdan var olmağımız və ya təsadüfən yaranmağımız da qeyri mümkündürsə, elə isə şübhə olmayan həqiqət budur ki, bu kainatın əzəmətli və qadir bir xalığı olmalıdır. Çünki bu kainatın öz-özünü yaratması və ya yoxluqdan var olması yaxud da təsadüfən əmələ gəlməsi mümkün deyildir!

Nə üçün insan görmədiyi (məsələn: dərk etmək, ağıl, ruh, hisslər, məhəbbət və s. bu kimi) şeylərin mövcudluğuna inanır? Məgər bu, onların təsirini gördüyü üçün deyilmə? Belə olan təqdirdə insan bu əzəmətli kainatın Xalığının mövcudluğunu, Onun məxluqlarını, gözəl bir biçimdə yaratmasının və mərhəmətinin izlərini gördüyü halda necə inkar edir?

Heç bir ağıllı insan ona: "Bu mənzil, heç kəs onu tikmədən əmələ gəlmişdir!" yaxud da ona: "Yoxluq

bu mənzili mövcud etmişdir"- deyilməsini qəbul etməz. Bəs bəzi insanlar: "Bu əzəmətli kainat Xaliqsiz yaradılmışdır" deyənləri necə təsdiqləyə bilər? Axı necə ola bilər ki, ağıllı bir insan, ona: "Kainatın bu dəqiq nizamı təsadüfən meydana gəlmişdir"- deyilməsini qəbul edir?

Bütün bunlar bizi bir nəticəyə çatdırır ki, o da, bu kainatın əzəmətli, qüdrətli və idarə edən bir Rəbbinin olmasıdır. Və ibadətə haqqı olan yalnız odur. Ondan başqa ibadət olunana edilən ibadət batildir və o ibadət olunmağa layiq deyildir.

Əzəmətli Yaradan Rəbb

Yaradan tək Rəbb vardır. O, hər şeyin sahibi, işləri idarə edən, ruzi verən, öldürən və dirildəndir. Yer üzünü yaradan və onu məxluqatları üçün əlverişli edən Odur. Göyləri və onların arasındakı əzəmətli məxluqatları yaradan, əzəmətinə dəlalət edən, günəş, ay, gecə və gündüz üçün bu dəqiq nizamı qoyan da Odur.

Həyatımız üçün vacib olan havanı bizə təbə etdirən də Odur. Göydən yağış endirən, dənizləri və çayları bizə təbə etdirən də Odur. Analarımızın bətnində heç bir gücümüz yox ikən bizi qoruyub qidalandıran Odur. Doğulduğumuz andan ölənə qədər damarlarımızdakı qanı axıdan da Odur.

Bu yaradan, ruzi verən Rəbb Uca və Pak Allahdır.

Uca Allah buyurur:

﴿إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمُوتَ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَىٰ عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْلُبُهُ حَثِيثًا وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٌ بِأَمْرِهِ ۗ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ ۗ تَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ 54﴾

Doğrudan da, Rəbbiniz göyləri və yeri altı gündə yaradan, sonra da Ərşin üzərinə ucalan Allahdır. O, gündüzü sürətlə təqib edən gecə ilə örtüb bürüyür. Günəşi, ayı və ulduzları Öz əmrinə tabe edən də Odur. Şübhəsiz ki, yaratmaq da, əmr etmək də Ona məxsusdur. Aləmlərin Rəbbi Allah (ən əzəmətli), xeyiri və bərəkəti bol olanıdır. (Əraf: 54).

Uca Allah kainatda gördüyümüz və görmədiyimiz hər bir şeyin xalığı və Rəbbidir. Ondan başqa olan hər şey yaratdığı məxluqatlardan bir məxluqdur. İbadəti tək haqq edən və özü ilə yanaşı heç bir şeyə ibadət edilməməsini də haqq edən Odur. Onun, mülkündə, yaratmasında, işləri idarə edib yönəltməsində və ibadətində heç bir şəriki yoxdur.

Müzakirə olaraq Uca Allahla yanaşı başqa ilahların olduğunu fərz etsək, kainat fəsada uğrayar. Çünki iki ilahın eyni vaxtda kainatı idarə etməsi mümkün deyildir. Uca Allah buyurur:

﴿لَوْ كَانَ فِيهِمَا ءَالِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا...﴾

Əgər göylərdə və yerdə Allahdan başqa ilahlar olsaydı, onların hər ikisi fəsada uğrayardı... (Ənbiyə: 22).

Xaliq Olan Rəbbin Sifətləri

Uca Rəbbin saysız gözəl adları vardır və həmçinin Onun kamilliyinə dəlalət edən əzəmətli, çoxlu, ali sifətləri vardır. Onun adlarından ikisi: "əl-Xaliq" və "Allah"-dır. Allah adının mənası: "Heç bir şəriki olmayan, ibadəti tək haqq edən ilah" mənasındadır. əl-Həyy. Yəni: O, heç vaxt ölməz, diri olan Uca Allahdır. Yaratdığı hər bir məxluq isə öləcəkdir. əl-Qəyyum. Yəni: O, idarə edən, heç bir məxluqata ehtiyacı olmayan, əksinə, bütün məxluqat, hər bir işində Ona möhtac olan Qəyyumdur. ər-Rahim. Yəni: Rəhm-lidir. Qulları Ona tövbə edərlər deyə, Allah onlara əzab verməyə tələsməz. ər-Razzaq. Yəni: Ruzi Verəndir. əl-Kərim. Yəni: Kərimdir ihsanı və lütfu bol Olandır. Uca Allah Qurani-Kərimdə buyurur:

﴿اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْدَهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَئُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ﴾ {255}

Allah Özündən başqa (haqq) məbud olmayandır, (əbədi) Yaşayandır, (bütün yaratdıqlarının) Qəyyumdur. Onu nə mürgü, nə də yuxu tutar. Göylərdə və yerdə nə varsa, (hamısı) Ona məxsusdur. Allahın izni olmadan Onun yanında kim şafaət edə bilər? O, (qullarının) gələcəyini və keçmişini bilir. Onlar Allahın elmindən Onun istədiyindən başqa heç bir şey qavraya bilməzlər.

Onun Kürsüsü göyləri və yeri əhatə etmişdir. Bunları qoruyub saxlamaq Ona ağır gəlməz. O, Ucadır, Əzəmətlidir. (Bəqərə: 255).

Uca Allah buyurur:

﴿قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ ۝ اللَّهُ الصَّمَدُ ۝ لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ ۝ لَمْ يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ﴾

(Ey Peyğəmbər!) De: “O Allah Təkdir!

Allah Möhtac deyildir.

(O, nə doğub, nə də doğulub).

(Onun heç bir bənzəri də yoxdur”). (İxlas: 1-4).

İbadət olunan Rəbb kamil sifətlərlə vəsf olunur.

Onun sifətlərindən biri də budur ki, məhz O, ibadəti haqq edən ilahdır. Ondan başqa olan hər bir şey isə yaradılmış, mükəlləf edilmiş, əmr olunmuş və tabe edilmişdir.

Onun sifətlərindən biri də, O, əl-Həyy, (Yəni: O, heç vaxt ölməz, diri olan Uca Allahdır. Yaratdığı hər bir məxluq isə öləcəkdir) əl-Qəyyumdur. (Yəni: O, idarə edən, heç bir məxluqata ehtiyacı olmayan, əksinə, bütün məxluqat, hər bir işində Ona möhtac olan Qəyyumdur) Kainatdakı hər bir canlıya Uca Allah həyat vermiş, onu yoxluqdan var etmişdir. O, bütün məxluqatın varlığını, ruzisini və ehtiyacını Öz üzərinə götürmüşdür. Rəbb, diridir, ölməz və heç vaxt yox olmaz. O, Qəyyumdur yatmaz, əksinə, Onu nə mürgü, nə də yu-xu tu-tar.

Onun sifətlərindən biri də, əl-Alimdir. Yəni: Göylərdə və yerdə heç bir şey Ona gizli qalmaz.

Onun sifətlərindən biri də, əs-Səmi və əl-Bəsirdir. Yəni: O, hər bir şeyi eşidir və hər bir məxluqatı görür. Nəflərin verdiyi vəsvəsəni və qəlblərin gizlətdiyi şeyləri bilir. Göylərdə və yerdə heç bir şey Ona gizli qalmaz.

Onun sifətlərindən biri də, əl-Qadirdir. Yəni: Heç bir şey Onu aciz buraxa bilməz və istədiyini etməyə də ona bir kimsə mane ola bilməz. İstədiyini edir, istədiyinə mane olur, istədiyini önə çəkir, istədiyini də geridə saxlayır. O, kamil hikmət sahibidir.

Onun sifətlərindən biri də, O, əl-Xaliq, ər-Rəzzəq və əl-Mudəbbirdir. O, məxluqatı yaradıb onların işlərini idarə edib yönəldəndir. Bütün məxluqat Onun ovcunda və hökmü altındadır.

Onun sifətlərindən biri də, O, darda qalan kimsənin duasına icabət edir, çıxılmaz vəziyyətə düşənə yardım edir və sıxıntıları aradan qaldırır. Bütün məxluqat sıxıntı və çətin anlara düşdükdə məcburi olaraq Ona yönəlir.

İbadət yalnız Uca Allaha edilir. Çünki O, kamildir və ibadəti haqq edən yalnız Odur, Ondan başqa heç kimsə deyildir. Ondan başqa ibadət edilən bütün ilahlar batildir, naqisdir, ölümə və yox olmağa məhkumdur.

Uca Allah bizə Onun əzəmətini dərk edən ağıl bəxş etmiş, qəlbimizdə xeyiri sevən, şərrə nifrət edən, aləmlərin Rəbbi olan Allaha yönəlidikdə rahatlıq tapan bir fitrət yerləşdirmişdir. Bu fitrət,

Onun kamilliyinə və naqisliklə vəsf olunmasının mümkünsüzlüyünə dəlalət edir.

Ağıl sahibi olan bir kimsəyə kamil olandan başqasına ibadət etməsi əsla yaraşmaz. Elə isə özü kimi qüsurlu və ya özündən aşağı olan bir məxluqa necə ibadət edə bilir!

İbadət edilən ilahın, insan, büt, ağac və ya heyvan olması mümkün deyildir!

Rəbb olan Allah, yaratdığı

səmalarının üzərindədir, ərşinə istiva etmiş-ucalmışdır. Məxluqatından ayrıdır. Zatında, məxluqatına aid heç bir şey yoxdur. Məxluqatında da Onun zatından bir şey yoxdur. O, yaratdığı məxluqatların hər hansı birinə nə daxil olmaz, nə də ki, məxluqatında təcəssüm etməz.

Rəbbin heç bir bənzəri yoxdur. O, eşidəndir, görəndir. Onun heç bir oxşarı da yoxdur. O, yaratdıqlarına möhtac deyildir. O, yatmaz, yemək yeməz. O, əzəmətlidir. Onun zövcəsi və ya övladının olması mümkün deyildir. Xaliq olan Allah, əzəmətli sifətlərə sahibdir və Onun ehtiyac və ya naqisliklə vəsf edilməsi əsla mümkün deyildir.

Uca Allah buyurur:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضَرْبٌ مِّثْلَ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنْ يَخْلُقُوا
دُبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبْهُمُ الذُّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَفِيدُوا مِنْهُ ضَعُفَ الطَّالِبُ
وَالْمَطْلُوبُ ۚ ۷۳ مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ ۚ﴾ (74)

Ey insanlar! Sizə bir məsəl çəkilir. Onu dinləyin. Şübhəsiz ki, Allahdan başqa dua etdikləriniz bir

milçək belə yarada bilməzlər, hətta bunun üçün bir yerə yığışsalar belə. Əgər milçək onlardan bir şey götürüb aparsa, bunu ondan geri ala bilməzlər. İstəyən də acizdir, istənilən də!

Onlar (Müşriklər) Allahı lazımınca qiymətləndirmədilər. Şübhəsiz ki, Allah Qüvvətlidir, Qüdrətlidir! (Həcc: 73, 74).

Bu əzəmətli Xaliq bizi nə üçün yaratmışdır?

O, bizdən nə istəyir?

Uca Allahın bu məxluqatları heç bir məqsədsiz yaratması ağla batandırmı? Yoxsa Uca Allah, hikmət və elm sahibi olduğu halda bunları əbəs yerə yaratmışdır?

Bizləri belə bir dəqiqliklə yaradan, səmaları və yeri ixtiyarımıza verən bir Xaliqin bizi məqsədsiz yaratması və ya bizi düşündürən ən əhəmiyyətli sualları n (Biz nə üçün buradayıq? Ölümdən sonra nə vardır? Bizim yaradılışımızın məqsədi nədir?) cavabı verilmədən başlı-başına buraxması ağla batandırmı?

Heç zalım kimsəyə əzab olunmayacağı və saleh kimsənin də mükafatlandırılmayacağı ağla batandırmı?

Uca Allah buyurur:

﴿أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبَثًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجَعُونَ 115﴾

Yoxsa elə hesab edirdiniz ki, sizi əbəs yerə yaratmışıq və siz (heç vaxt) Bizə qaytarılmayacaqsınız?" (Muminun: 115).

Əksinə, Uca Allah bizə mövcudluğumuzun məqsədini bilməyimiz üçün elçilər göndərmişdir. Bizi, Ona necə ibadət edəcəyimizə, Ona necə yaxınlaşacağımıza, Onun bizdən nə istədiyinə və Onun razılığına necə nail ola biləcəyimizə yönəlmiş və ölümdən sonrakı həyat barədə bizə xəbər vermişdir.

Uca Allah bizə ibadəti yalnız Özünün layiq olduğunu bildirmək, Ona necə ibadət edəcəyimizi bilmək, Onun əmir və qadağalarını bizə çatdırmöaq və bizə, ali dəyərlərə bağlı qaldığımız təqdirdə həyatımızın xeyir və bərəkət dolu , gözəl olacağını xəbər verməkləri üçün elçilər göndərmişdir.

Uca Allah: Nuh, İbrahim, Musa, İsa və s. bir çox rəsullar göndərmiş, onları, doğruluqlarına və Öz qatından göndərilməsinə dəlalələt edən ayət və möcüzələrlə dəstəkləmişdir. Və onların sonuncusu Muhəmməddir (sallallahu aleyhi və səlləm).

Bu rəsullar bizə bu həyatın bir imtahan olduğunu və həqiqi həyatın isə ölümdən sonra olacağını açıq-aşkar şəkildə xəbər vermişlər.

Həmçinin bu rəsullar bizə yalnız heç bir şəriki olmayan Uca Allaha ibadət edən və bütün rəsullara iman edən möminlər üçün cənnətin olacağını və Uca Allah ilə yanaşı başqa ilahlara ibadət edən və ya Onun göndərdiyi rəsullardan hər hansı birini inkar edən kafir qulları üçün isə Allahın cəhənnəm odu hazırladığını xəbər vermişlər.

Uca Allah buyurur:

﴿يٰۤاٰدَمُ اِمَّا يٰۤاَتَيْنٰكَمۡ رُسُلًا مِّنْكُمْ يَفْصُلُوْنَ عَلَیْكُمْ عَآئِلَتِيۡ فَمَنْ اَتَقٰى وَاَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَیْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُوْنَ ۝۳۵ وَالَّذِیۡنَ كَذَّبُوْا بِآٰیٰتِنَا وَاسْتَكْبَرُوْا عَنْهَا اُولٰٓئِكَ اَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ۝۳۶﴾

Ey Adəm oğulları! Sizə aranızdan elçilər gəlib ayələrimi bəyan edərkən (Məndən) qorxub öz əməllərini islah edən kimsələrin (Qiyamət günü) heç bir qorxusu olmaz və onlar kədərlənməyəcəklər.

Ayələrimizi yalan sayıb, təkəbbürlüklə onlardan üz çevirənlər isə Cəhənnəm sakinləridirlər. Onlar orada əbədi qalacaqlar. (Əraf: 54).

Uca Allah buyurur:

﴿يٰۤاَيُّهَا النَّاسُ اَعْبُدُوْا رَبَّكُمُ الَّذِیۡ خَلَقَكُمْ وَالَّذِیۡنَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُوْنَ ۝۲۱ الَّذِیۡ جَعَلَ لَكُمُ الْاَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَآءَ بِنَآءً وَّاَنْزَلَ مِنَ السَّمَآءِ مَآءً فَاَخْرَجَ بِهٖ مِنَ النَّمْرِۡ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوْا لِلّٰهِ اُنْدَادًا وَاَنْتُمْ تَعْلَمُوْنَ ۝۲۲ وَاِنْ كُنْتُمْ فِیۡ رَیۡبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلٰی عَبْدِنَا فَاتُوْا بِسُوْرَةِ مِّنۢ ثَبٰٓئٍ وَّاَدْعُوْا شُهَدَآءَكُمْ مِّنۢ دُوۡنِ اللّٰهِ اِنْ كُنْتُمْ صٰدِقِیۡنَ ۝۲۳ فَاِنْ لَّمۡ تَفْعَلُوْا وَلَنْ تَفْعَلُوْا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِیۡ وُقُوۡدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ اُعِدَّتْ لِلْكَافِرِیۡنَ ۝۲۴ وَبَشِّرِ الَّذِیۡنَ ءَامَنُوْا وَعَمِلُوا الصّٰلِحٰتِ اَنَّ لَهُمْ جَنَّتٍ تَجْرِیۡ مِنْ تَحْتِهَا الْاَنْهٰرُ كُلَّمَا رُزِقُوْا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رَّرَقُوْا قَالُوْا هٰذَا الَّذِیۡ رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَاُنُوْا بِهٖ مُّتَسٰۤئِبًا وَلَهُمْ فِيْهَا اَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيْهَا خٰلِدُوْنَ۝۲۵﴾

Ey insanlar! Sizi və sizdən əvvəlkiləri yaratmış Rəbbinizə ibadət edin ki, bəlkə Ondan qorxasınız.

O Rəbbinizə ki, sizin üçün yer üzünü döşəmə, göyü isə tavan etdi. Göydən su endirib onunla sizin üçün (növbənöv) məhsullardan ruzi yetişdirdi. Siz də (bunu) bildiyiniz halda (heç kəsi) Allaha tay tutmayın.

Əgər qulumuza nazil etdiyimizə şübhə edirsinizsə, onda ona bənzər bir surə gətirin və

əgər doğru deyirsinizsə, Allahdan savayı (bütün) şahidlərinizi (köməyə) çağırın!

Əgər siz bunu edə bilmirsinizsə, – heç edə də bilməzsiniz – onda yanacağı insanlardan və daşlardan olan, kafirlər üçün hazırlanmış oddan çəkinin!

İman gətirib saleh əməllər edənlərə müjdə ver ki, onlar üçün (ağacları və qəsrləri) altından çaylar axan cənnətlər vardır. Hər dəfə onun meyvələrindən onlara ruzi verildikdə: “Bu ki, əvvəllər bizə verilən ruzilərdəndir!” – deyəcəklər. Halbuki onlara onun oxşarı verilmişdir. Onlar üçün orada pak zövcələr vardır və onlar orada əbədi qalacaqlar. (Bəqərə: 21-25).

Nə üçün rəsullar çox olmuşdur?

Uca Allah rəsullarını ümmətlərə göndərmişdir. Elə bir ümmət yoxdur ki, Uca Allah o ümmətə, onları Rəbblərinə ibadət etməyə dəvət etmək, Uca Allahın əmirlərini və qadağalarını onlara çatdırmaq üçün rəsul göndərməsin. O rəsulların hamısının dəvətinin məqsədi: Tək Uca Allaha ibadət edilməsi idi. Hər dəfə hər hansı bir ümmət rəsulların gətirdiyi dini tərk etmək və ya təhrif etməyə başladıqda, Uca Allah onların yolunu düzəltmək və insanları Allahı təkləşdirmək və ona itaət etməklə olan sağlam fitrətə qaytarmaq üçün başqa elçi göndərərdi.

Hətta Uca Allah Muhəmmədi kamil din və qiyamət gününə qədər qalacaq, bütün insanlar üçün ümumi olan, özündən əvvəlki şəriətləri kamilləşdirən və ortadan qaldıran bir şəriətlə göndərməklə rəsulların göndərilməsinə son qoydu. Və Rəbbimiz bu dinin qiyamət gününə qədər qalıb-davam etməsini öz üzərinə götürmüşdür.

Bir şəxs göndərilən rəsulların hamısına iman etmədikcə mömin olmaz.

Rəsulları göndərən Allahdır. O, bütün məxluqatına rəsullara itaət etmələrini əmr etmişdir. Kim hər hansı bir rəsulu inkar edərsə, artıq bütün rəsulları inkar etmiş olar. İnsanın Allahın nazil etdiyi vəhyi rədd etməsindən daha böyük bir günah yoxdur. Və cənnətə daxil olmaq üçün bütün rəsullara iman etmək labüddür.

Bu zamanda hər bir kəsə Allaha, onun bütün rəsullarına və axirət gününə iman etməsi vacibdir. Bu isə, rəsulların sonuncusu və axıncısı olan, Uca Allahın yeri və onun üzərində olanları məhv edənə qədər hifz edəcəyinə vəd verdiyi Qurani-Kərimlə dəstəklədiyi Muhəmmədə (sallallahu aleyhi və səlləm) iman etmədikcə və ona tabe olmadıqca baş verə bilməz.

Uca Allah Qurani-Kərimdə göndərdiyi rəsullardan hər hansı birinə iman etməyi inkar edənə Allaha küfür etdiyini və Onun vəhyini yalan saydığını bildirmişdir. Uca Allah buyurur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ يُرِيدُونَ أَنْ يَبْعَثُوا رَبَّنَا اللَّهُ وَرُسُلَهُ وَيَقُولُوا
تُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنُكَفِّرُ بِبَعْضٍ يُرِيدُونَ أَنْ يُتَّخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا ۝ ١٥٠ أُولَٰئِكَ هُمُ
الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا ۝ ١٥١﴾

Allaha və Onun elçilərinə küfr edənlər, Allahla elçilərini bir-birindən ayırmaq istəyib: “Biz (o elçilərin) bəzisinə inanır, bəzilərinə isə inanmırıq!” – deyənlər və bunun arasında bir yol tutmaq istəyənlər –

məhz onlar əsl kafirlərdir. Biz kafirlər üçün alçaldıcı bir əzab hazırlamışıq. (Nisa: 150, 151).

Elə buna görə də biz müsəlmanlar -Allahın əmr etdiyi kimi- Allaha, axirət gününə, bütün rəsullara və əvvəlki kitablara iman edirik. Uca Allah buyurur:

﴿ءَامَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ ءَامِنٌ بِاللَّهِ وَمَلَكِهِ وَكُتُبِهِ
وَرُسُلِهِ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رُسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ
الْمَصِيرُ ۝ ٢٨٥﴾

Allahın rəsulu öz Rəbbindən ona nazil edilənə iman gətirdi, möminlər də, (iman gətirdilər). Hamısı Allaha, Onun mələklərinə, kitablarına və elçilərinə iman gətirdilər. (Onlar dedilər): “Biz Onun elçiləri arasında fərq qoymuruq!” (Həmçinin,) dedilər: “Eşitdik və itaət etdik! Ey Rəbbimiz, Səndən bağışlanma diləyirik, dönüş yalnız Sənədir!” (Bəqərə: 21-25).

Qurani-Kərim nədir?

Qurani-Kərim Uca Allahın kəlamı və rəsulların sonuncusu olan Muhəmmədə (sallallahu aleyhi və səlləm) nazil etdiyi vəhyidir. Və o Muhəmmədin

(sallallahu aleyhi və səlləm) peyğəmbərliyinin doğruluğuna dəlalət edən ən əzəmətli möcüzədir. Qurani-Kərim hökmlərində haqqdır və xəbərlərində də doğrudur.

Uca Allah Qurani-Kərimi yalan sayanları heç olmasa ona bənzər bir surə gətirmələri ilə təhdid etdi, onlar isə Qurani-Kərimin insanın dünya və axirət həyatı ilə bağlı hər bir şeyi əhatə edən mənalарının əzəmətindən və əhatəsinin genişliyindən dolayı bundan aciz qaldılar. Qurani-Kərim həmçinin özündə iman edilməsi vacib olan hər bir iman həqiqətlərini də əhatə etmişdir.

Qurani-Kərim həmçinin insanın özü ilə Rəbbi arasında və ya özü ilə nəfsi arasında, yaxud özü ilə digər məxluqat arasında əməl etməli olduğu əmr və qadağaları yüksək bir bəlağət və aydınlıq üslubunda ehtiva etmişdir.

Qurani-Kərim həmçinin bu kitabın bir bəşər tərəfindən olmadığına, əksinə, bunun bəşəriyyətin Rəbbinin kəlamı olduğuna dəlalət edən bir çox əqli dəlillər və elmi həqiqətləri əhatə edir.

İslam nədir?

İslam: yalnız Allaha ibadət etməklə Ona təslim olmaq, ona itaət etməklə boyun əymək, Onun şəriətini razı qalıb və qəbul edərək həyata keçirtmək və Allahdan başqa ibadət edilən hər bir şeyi inkar etməkdir.

Uca Allah bütün rəsulları bir risalət ilə göndərmişdir. Bu risalət: Heç bir şəriki olmayan tək olan Allaha ibadət etməyə və Allahdan başqa ibadət edilən hər bir şeyi inkar etməyə dəvət etməkdir.

İslam bütün peyğəmbərlərin dinidir. Onların dəvəti bir, şəriətləri isə müxtəlifdir. Və bu gün müsəlmanlar, bütün peyğəmbərlərin gətirdiyi doğru dinə sarılan yeganə kimsələrdir. Bu zamanda məhz İslam risaləti haqq risalətdir. Və o xaliq olan Allah tərəfindən bəşəriyyətə göndərilən sonuncu risalətdir.

İbrahimi, Musanı və İsanı -Aleyhimussələm- rəsul olaraq göndərən Rəbb, rəsulların sonuncusu olan Muhəmmədi də (sallallahu aleyhi və səlləm) rəsul olaraq göndərmişdir. Artıq İslam şəriəti özündən əvvəl olan şəriətlərin hökmünü ortadan qaldırmışdır.

Bu gün insanların -İslam dinindən başqa- ibadətlərində tətbiq etdikləri bütün dinlər bəşəriyyət tərəfindən ixtira edilmiş dinlərdir. Və ya o din ilahi bir din olub, sonra isə insan əli ilə xürafatlar, danışılan nağıllar və bəşər ictihdalarından ibarət qarışıq bir dinə çevrilmişdir.

Müsəlmanların dininə gəldikdə isə, onların Uca Allaha etdikləri ibadətləri bir olduğu kimi, dinləri də tək, aydın və təhrif olunmayan bir dindir. Onların hər biri beş vaxt namaz qılır, mallarının zəkətını verir və ramazan orucunu tuturlar. Onların konstitusiyası olan Qurani-Kərimi düşün. Bu kitab,

bütün ölkələrdə eyni olan bir kitabdır. Uca Allah buyurur:

﴿...الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتِمَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي وَرَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْمَصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِثْمٍ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَحِيمٌ﴾

(Bu gün dininizi sizin üçün kamil etdim, sizə olan nemətimi tamamladım və sizin üçün din olaraq İslamı bəyəndim. Kim aclıq üzündən çarəsiz qalıb, günaha meyl etmədən, (haram edilmiş ətlərdən) yeyərsə, şübhəsiz ki, Allah bağışlayandır, rəhmlidir). (Maidə: 3).*

Uca Allah həmçinin Qurani-Kərimdə buyurur:

﴿قُلْ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَىٰ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَٱلْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَىٰ وَعِيسَىٰ ٱلْكِتَٰبَ مِنَ رَّبِّهِمْ لَا نَفَرُّ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْهُمْ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ ٨٤ وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ ٱلْإِسْلَٰمِ دِينًا فَلَن يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي ٱلْآخِرَةِ مِنَ ٱلْخَاسِرِينَ ٨٥﴾

De: “Biz Allaha, bizə nazil olana, İbrahimə, İsmailə, İshaqa, Yəquba və onun nəslinə nazil olanlara, Musaya, İsaya və peyğəmbərlərə öz Rəbbi tərəfindən verilənlərə iman gətirdik. Biz onların heç birini digərindən fərqləndirmirik. Biz yalnız Ona təslim olanlarıq!”

Kim İslamdan başqa bir din arayarsa, (bilsin ki,) o din ondan əsla qəbul olunmaz və o, axirətdə ziyana uğrayanlardan olar. (Əli İmran: 84, 85).

İslam dini həyatı şamil edən bir yol, fitrətə və ağıla müvafiq olan və normal düşüncə sahibi tərəfindən qəbul edilən dindir. Bu dini əzəmətli Xaliq məxluqatı üçün şəriət etmişdir. Bu din, dünya

və axirətdə bütün insalar üçün xeyir və səadət dinidir. Heç bir irqi digər irqdən, dəri rəngini digərindən ayırmır. Bu dində insanların hamısı eynidir. İslam dinində insan saleh əməli müstəsna olmaqla başqasından fərqlənmir.

Uca Allah buyurur:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنشَأَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (97)

(Mömin olaraq yaxşı iş görən kişi və qadınlara, əlbəttə, gözəl həyat bəxş edəcək və etdikləri ən yaxşı əməllərə görə onları mütləq mükafatlandıracağıq). (Nəhl: 97).

İslam səadət(xoşbəxtlik) yoludur.

İslam bütün peyğəmbərlərin dinidir. Və o Uca Allahın bütün insanlar üçün seçdiyi bir dindir. Bu din, yalnız ərəblərə məxsus olan bir din deyildir.

İslam bu dünyada həqiqi səadətə, axirətdə isə əbədi nemətə aparan yoldur.

İslam, ruhun və bədənənin ehtiyaclarını ödəyən, insanın bütün problemlərini həll edən yeganə bir dindir. Uca Allah buyurur:

﴿قَالَ أَهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُم مِّنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْقَى 123 وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَعْمًى﴾ (124)

Allah buyurdu: “Bir-birinizə düşmən kəsilərək hamınız oradan (yerə) enin. Məndən sizə doğru yol göstəricisi gəldiyi zaman hər kəs Mənim doğru yol

göstərən (bələdçimin) ardınca getsə, nə (dünyada) yolunu azar, nə də (axirətdə) bədbəxt olar.

Kim Mənim Zikrimdən üz döndərsə, onun güzəranı daralar və Biz Qiyamət günü onu kor olaraq həşir edərik". (Ta ha: 123, 124).

Müsəlman dünyada və axirətdə nə fayda əldə edir?

İslamın böyük faydaları vardır. Bunlardan bəziləri aşağıdakılardır:

- İnsanın bu dünyada Allahın qulu olması ilə uğura və şərəfə nail olması. Əks halda insan nəfsinin (havasının), şeytanın və şəhvətlərinin qulu olardı.

- Axirətdə Allahın onu bağışlaması, Ondən razı qalması, Uca Allahın onu Cənnətə daxil etməsi, razılıq və əbədi qalacaq nemətləri əldə etməsi və insanın Cəhənnəm əzabından qurtulması ilə - uğur qazanması.

- Mömin kimsə qiyamət günü: peyğəmbərlər, siddiqlər, şəhidlər və salehlərlə birgə olacaqdır. Bunlar necə də gözəl yoldaşlardır. İman etməyənlər isə tağutlar, şərri insanlar, günahkarlar və fəsad əhli ilə birgə olacaqdır.

- Uca Allahın Cənnətə daxil etdiyi kimsələr, əbədi nemətlər içində: ölüm, xəstəlik, ağrı, qocalıq və qəm-qüssə olmadan yaşayacaqlar. Onların istədikləri hər bir şey onlara veriləcəkdir.

Cəhənnəmə daxil olacaq kimsələr isə sonu olmayan, bitməyən əbədi əzab içində yaşayacaqlar.

- Cənnətdə heç bir gözün görmədiyi, heç bir qulağın eşitmədiyi və heç bir insanın ağlına gəlməyən nemətlər vardır. Bunun dəlillərindən biri Uca Allahın bu ayəsidir:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أَنشَأَ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (97)

(Mömin olaraq yaxşı iş görən kişi və qadınlara, əlbəttə, gözəl həyat bəxş edəcək və etdikləri ən yaxşı əməllərə görə onları mütləq mükafatlandıracağıq). (Nəhl: 97).

Uca Allah buyurur:

﴿فَلَا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَّا أُخْفِيَ لَهُم مِّن قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءُ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ﴾ (17)

(Etdikləri əməllərin mükafatı olaraq onlar üçün gözlərinə sevinc gətirəcək nə cür nemətlər saxlandığını heç kəs bilməz). [Səcdə: 17].

Qeyri-müsəlman nə itirmiş olur?

İnsan ən böyük elmi və biliyi - Uca Allah haqqında elmi və Onu tanımağı və həmçinin insana dünyada əmin-amanlıq və rahatlıq, axirətdə isə əbədi nemətlər bəxş edən Allaha imanı itirəcəkdir.

İnsan, Uca Allahın insanlara göndərdiyi ən əzəmətli kitaba iman etməyi və ona tabe olmağı itirəcəkdir.

İnsan, əzəmətli peyğəmbərlərə iman etməyi və həmçinin qiyamət günü Cənnətdə onlarla birgə olmağı itirəcək və Cəhənnəm odunda şeytanlarla,

günahkarlarla və tağutlarla birgə olacaqdır. Bu necə də pis məskən, necə də pis qonşuluqdur.

Uca Allah buyurur:

﴿قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَمَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخَسِرَانُ
الْمُؤْمِنُونَ 15 لَهُمْ مِنْ فَوْقِهِمْ ظُلَلٌ مِنَ النَّارِ وَمِنْ تَحْتِهِمْ ظُلَلٌ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهَ بِهِ
عِبَادَةً يَلْعَبُونَ﴾ (16)

De: “Şübhəsiz ki, ziyana uğrayanlar Qiyamət günü özlərini və ailələrini ziyana uğradanlardır. Açıq-aşkar ziyən da elə budur!”

Onların üstündə oddan təbəqələr, altında da (oddan) təbəqələr olacaqdır. Allah qullarını bununla qorxudur. Ey qullarım! Məndən qorxun! (Zümər: 15,16).

Kim axirətdə nicat tapmaq istəyirsə, müsəlman olmalı, Allaha itaət etməli və Rəsuluna (sallallahu aleyhi və səlləm) tabe olmalıdır.

Peyğəmbərlərin və rəsulların -Aleyhimussələm- icma etdikləri həqiqətlərdən biri də budur ki, axirətdə yalnız Uca Allaha iman edən, ona ibadətdə heç bir şeyi şərik qoşmayan, bütün peyğəmbərlər və rəsullara iman gətirən müsəlmanlar nicat tapacaqdır. Və rəsullara iman gətirib, onları təsdiqləyərək, onlara tabe olan hər bir kəs Cənnətə girəcək və Cəhənnəmdən xilas olacaqdır.

Musa peyğəmbərin zamanında olub ona iman gətirən və onun təlimatlarına tabe olan kimsələr, müsəlmanlar və saleh möminlər idi. Lakin Uca

Allah İsa peyğəmbəri göndərdikdən sonra Musanın ardıcılılarına İsayə iman gətirib, ona tabe olmaları vacib oldu.

Kim İsayə iman etmişdisə onlar saleh müsəlmanlar idi. Kim də İsayə iman gətirməyib: "Mən Musanın dinində qalacam" demişdirsə, o, mömin deyildi. Çünki O, Uca Allahın göndərdiyi rəsula iman etməyi rədd etmişdir.

Uca Allahın rəsulların sonuncusu olan Muhəmməd peyğəmbəri (sallallahu aleyhi və səlləm) göndərməsindən sonra bütün bəşəriyyətə ona iman etməsi vacib oldu. Muhəmmədi də məhz Musanı və İsanı göndərən Rəbb göndərmişdir. Kim Muhəmmədin (sallallahu aleyhi və səlləm) dininə küfür edib: "Mən Musanın və İsanın dinində qalacam" deyərsə, o kimsə mömin deyildir.

İnsanın : "mən müsəlmanlara hörmət edirəm" deməsi kifayət deyildir. Axirətdə nicat tapması üçün fəqirlərə sədəqə verməsi və onlara yardım göstərməsi də kifayət deyildir. Əksinə, Uca Allahın bu əməlləri ondan qəbul etməsi üçün onun: Allaha, kitablarına, rəsullarına və axirət gününə iman etməsi vacibdir. Çünki şirkdən, Allaha küfür etməkdən, Allahın nazil etdiyi vəhyi rədd etməkdən və peyğəmbərlərin sonuncusu olan Muhəmmədin (sallallahu aleyhi və səlləm) peyğəmbərliyini inkar etməkdən böyük günah yoxdur.

Allahın elçisi Muhəmmədin (sallallahu aleyhi və səlləm) peyğəmbər göndərilməsini eşidən, sonra

ona iman etməyi və İslam dininə daxil olmağı rədd edən yəhudilər, nəsrənilər və onlardan qeyriləri əbədi olaraq Cəhənnəm odunda olacaqlar. Bu, Uca Allahın hökmüdür, insanlardan kiminsə hökmü deyildir. Uca Allah buyurur:

﴿إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أُولَئِكَ هُمْ شَرُّ الْبَرِيَّةِ ۖ﴾

Şübhəsiz ki, Kitab əhlindən və müşriklərdən kafir olanlar, içində əbədi qalacaqları Cəhənnəm odunda olacaqlar. Onlar məxluqatın ən şərliyədirlər. (Bəyyinə: 6).

Uca Allah bəşəriyyətə sonuncu risaləti nazil etmiş olduğu halda, İslam və axırncı peyğəmbər Muhəmməd barədə (sallallahu aleyhi və səlləm) eşidən hər bir insanın ona iman etməsi, onun şəriətinə tabe olması, əmrlərinə və qadağalarına itaət etməsi vacibdir. Elə buna görə də kim bu sonuncu risalət barədə eşidib, onu rədd edərsə, Uca Allah da ondan heç bir şey qəbul etməyəcək və axirətdə ona əzab verəcəkdir.

Bunun dəlillərindən biri Uca Allahın bu ayəsidir:

﴿وَمَنْ يَتَّبِعْ غَيْرَ الْإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ ۝۸۵﴾

Kim İslamdan başqa bir din arayarsa, (bilsin ki,) o din ondan əsla qəbul olunmaz və o, axirətdə ziyana uğrayanlardan olar. (Əli İmran: 84, 85).

Uca Allah buyurur:

﴿قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلِمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَّا نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهَ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أَرْبَابًا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهَدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ﴾ (64)

De: “Ey Kitab əhli! Bizimlə sizin aranızda olan eyni bir kəlməyə (tərəf) gəlin ki, Allahdan başqasına ibadət etməyə, Ona heç bir şeyi şərik qoşmayaq və Allahı qoyub bir-birimizi ilahiləşdirməyə”. Əgər onlar yenə üz çevirsələr, deyin: “Şahid olun ki, biz müsəlmanlarıq!” (Əli İmran: 84, 85).

Müsəlmana nə vacibdir?

Müsəlmana bu altı əsasa iman etmək vacibdir:

Uca Allaha iman etmək: Onun: yaradan, ruzi verən, mülkün sahibi və işləri idarə edən olmasına, Onun heç bir bənzəri, zövcəsi, övladı olmadığına və həmçinin Onun ibadətə layiq tək İlah olduğuna, Onunla yanaşı başqa bir ilaha ibadət edilməməsinə, Ondən başqasına edilən ibadətin batil ibadət olduğuna etiqad etməkdir.

Mələklərə iman: mələklərin Uca Allahın qulları olduğuna, onları nurdan yaratdığına və peyğəmbərlərinə vəhyi nazil etməyi onlardan bəzilərinin vasitəsiylə etdiyinə iman etmək.

Uca Allahın (Tövrat və İncil kimi -təhrif edilməzdən əvvəl-) peyğəmbərlərinə nazil etdiyi bütün kitablara və onların sonuncusu olan Qurani-Kərimə iman etmək.

Uca Allahın - Nuh, İbrahim, Musa, İsa və onların sonuncusu Muhəmməd kimi- göndərdiyi bütün rəsullara, onların bəşər övladından olduğuna, onları vəhy ilə dəstəklədiyinə və onlara doğruluqlarına dəlalət edən ayətlər və möcüzələr bəxş etdiyinə iman etmək.

Uca Allahın əvvəlkiləri və sonrakıları dirildəcəyi, qulları arasında hökm verəcəyi və möminləri Cənnətə, kafirləri isə Cəhənnəmə daxil edəcəyi günə - axirət gününə iman etmək.

Qədərə iman: Uca Allahın keçmişdə olan və gələcəkdə olacaq hər bir şeyi bildiyinə və Allahın bunları artıq öncədən bildiyinə, yazdığına, istədiyinə və hər bir şeyi yaratdığına iman etmək.

Allaha Onun buyurduğu şəriətə uyğun olaraq namaz, zəkat, oruc və əgər bacarırsa həcc etməklə ibadət etməlidir. Sonra isə o, dünyadakı səadətinin və axirətdəki nicatının mənbəyi olacaq dinini öyrənməlidir.

Mündəricat

Kainatı kim yaradıb ? Məni kim yaradıb? Və nə üçün?.....	2
Kainatı kim yaradıb ? Məni kim yaradıb? Və nə üçün?.....	2
Əzəmətli Yaradan Rəbb	4
Bu yaradan, ruzi verən Rəbb Uca və Pak Allahdır.	4
Xaliq Olan Rəbbin Sifətləri	6
İbadət olunan Rəbb kamil sifətlərlə vəsf olunur.....	7
Bu əzəmətli Xaliq bizi nə üçün yaratmışdır? O, bizdən nə istəyir?.....	10
Nə üçün rəsullar çox olmuşdur?	13
Bir şəxs göndərilən rəsulların hamısına iman etmədikcə mömin olmaz.	14
Qurani-Kərim nədir?.....	15
İslam nədir?	16
İslam səadət(xoşbəxtlik) yoludur.....	19
Müsəlman dünyada və axirətdə nə fayda əldə edir?	20
Qeyri-müsəlman nə itirmiş olur?.....	21
Kim axirətdə nicat tapmaq istəyirsə, müsəlman olmalı, Allaha itaət etməli və Rəsuluna (sallallahu aleyhi və səlləm) tabe olmalıdır.....	22
Müsəlmana nə vacibdir?	25